

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at styrke indsatsen og reaktionsmulighederne over for den hårde kerne af socialt belastede og utilpassede unge kriminelle.

Lovforslaget indebærer, at der i straffeloven indføres en ny ungdomssanktion i form af en struktureret, kontrolleret socialpædagogisk behandling af 2 års varighed for de 15-17 årige. Ungdomssanktionen giver mulighed for at fastholde den unge i længere tid og for samtidig at iværksætte en behandling, der på længere sigt kan få den unge på ret kurs.

Herudover indebærer lovforslaget, at der gennem en ændring af lov om social service indføres en pligt for kommunen til at udarbejde en foreløbig handlingsplan senest 7 dage efter, at den har modtaget dokumentation fra politiet om alvorligere kriminalitet, således at den nødvendige sociale indsats navnlig over for børn og unge under den kriminelle lavalder kan iværksættes så hurtigt som muligt efter, at kriminaliteten er begået.

Lovforslaget bygger på den rapport, som Ekspertgruppen om ungdomskriminalitet afleverede til justitsministeren og socialministeren den 2. februar 2001 (herefter benævnt »rapporten«). Ekspertgruppen blev nedsat af regeringen den 27. oktober 2000 som et blandt flere initiativer mod ungdomskriminalitet.

2. Regeringens initiativer mod ungdomskriminalitet af 27. oktober 2000

Den 27. oktober 2000 besluttede regeringen at iværksætte en række initiativer mod ungdomskriminalitet. Initiativerne blev bl.a. iværksat på baggrund af konkrete sager, hvor børn og unge havde begået alvorlig personfarlig kriminalitet, herunder gaderøveri og gruppevoldtægt.

Initiativerne skal sikre, at det strafferetlige og sociale system fungerer effektivt, og at der er et tilstrækkeligt antal institutionspladser til rådighed.

Initiativerne bestod i:

- Oprettelse af ca. 20 nye sikrede pladser til unge kriminelle. Det samlede antal sikrede pladser blev dermed bragt op på 74.
- Etablering af 100-120 yderligere anbringelsespladser til utilpassede unge, der er på vej ind i alvorligere kriminalitet. Der kan være tale om såkaldte »mandsopdækkede« pladser, døgninstitutionspladser mv.
- Nedsættelse af en hurtigt arbejdende ekspertgruppe, der bl.a. skulle vurdere, hvad der kan gøres for at styrke sanktionerne og myndighedsindsatsen på området.

Der blev samtidig afsat 100 mio. kr. til dækning af udgiften ved etableringen af de ca. 20 sikrede pladser samt de 100-120 anbringelsespladser.

3. Oversigt over ekspertgruppens overvejelser og forslag

3.1. Det er ekspertgruppens vurdering, at de eksisterende indgrebsmuligheder over for *unge lovovertrædere mellem 15 og 18 år* i de fleste tilfælde må anses for tilstrækkelige. Det er dog samtidig ekspertgruppens opfattelse, at det selv med en fuld udnyttelse af de eksisterende indgrebsmuligheder ikke i alle tilfælde vil være muligt i tilstrækkeligt omfang at imødekomme behovet for at kunne gennemføre en fastholdelse, der kan beskytte det omgivende samfund mod ny kriminalitet og på samme tid give mulighed for at iværksætte og gennemføre en behandling, der på længere sigt kan være egnet til at resocialisere den unge. På denne baggrund har ekspertgruppen overvejet, hvordan en særlig ungdomssanktion nærmere kan udformes.

Et *flertal* i ekspertgruppen (11 medlemmer) finder, at en ungdomssanktion bør udformes som en særlig foranstaltning, der kort kan beskrives som en dom til længerevarende socialpædagogisk behandling, hvori der indgår et element af fastholdelse. Målgruppen er unge mellem 15 og 18 år, der har begået alvorlig kriminalitet, og som samtidig har et massivt socialpædagogisk behandlingsbehov.

Efter forslaget er hovedelementerne i sanktionen et indledende ophold i en sikret institution (typisk af 2 måneders varighed), derefter et længerevarende ophold i en almindelig døgninstitution eller godkendt opholdssted, afsluttende med en ambulante fase/udslusningsfase. Der foreslås indbygget en betydelig grad af fleksibilitet i foranstaltningen, således at den løbende kan tilpasses – skærpes eller lempes – afhængig af den unges adfærd og udvikling. Den samlede varighed af sanktionen foreslås at være 2 år. Den samlede længstetid for ophold i institution/opholdssted foreslås at være på 1 år og 6 måneder, heraf højst 12 måneder i en sikret institution.

Et *mindretal* i ekspertgruppen (3 medlemmer fra amterne og Københavns Kommune) finder, at flertallets konkrete forslag til udformningen af en ungdomssanktion indeholder en række elementer, der på en uheldig måde sammenblender retsvæsenets straffesystem med socialvæsenets hjælpesystem, og som efter disse medlemmers opfattelse er uheldige for mulighederne for at opnå resultater med en social behandling af de unge. Mindretallet er af den opfattelse, at det længerevarende socialpædagogiske behandlingsfor-